

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ

- ☀ Ως κοινωνικός αποκλεισμός νοείται το **σύνολο των διαδικασιών** που παρεμποδίζουν σε **άτομα και ομάδες** της κοινωνίας μας την πρόσβαση και την απορρόφηση όλων των **κοινωνικών και δημόσιων αγαθών**. Οι διαδικασίες αυτές μπορεί να οφείλονται και να προκαλούνται από άλλα φαινόμενα σχετιζόμενα με τον πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτισμικό τομέα της κοινωνίας.
- ② Ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι μια **διαδικασία** και μια **κατάσταση** που τις προσδιορίζουν:
 - Η παρεμπόδιση και η έλλειψη κοινωνικών δικαιωμάτων
 - Η άρνηση και η αδυναμία συμμετοχής στην παραγωγή και στην απόλαυση των κοινωνικών και δημοσίων αγαθών.
 - Η απαγόρευση και η απραξία στη διαμόρφωση του τρόπου και της άσκησης της εξουσίας

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ

Ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι φαινόμενο:

- α. πολυτομεακό
- β. πολυδιάστατο
- γ. που σχετίζεται με πλήθος φαινομένων
- δ. που δημιουργεί ένα συνεχή κύκλο

Ο κοινωνικός αποκλεισμός διαφοροποιείται:

- α. από ομάδα σε ομάδα
- β. από χώρο σε χώρο
- γ. από χρονική περίοδο σε χρονική περίοδο

ΡΟΜ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

□ Αιτίες

- Η μετάβαση της αγροτικής κοινωνίας προς τη βιομηχανική-αστική (αλλαγή παραγωγικών και πολιτιστικών δεδομένων)
 - Ο τρόπος ζωής, κουλτούρας, συμπεριφοράς
 - Τα ιστορικά και διαχρονικά στερεότυπα και προκαταλήψεις για αυτούς
 - Η πολιτική χρηματικών παροχών του κράτους και όχι η συντονισμένη παρέμβαση για το πρόβλημα
 - Το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης
 - Η φτώχεια και οι κακές συνθήκες διαβίωσης

ΡΟΜ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

- Η διατήρηση του κοινωνικού προφίλ και η διαφύλαξη των “συστατικών” αυτού που οδηγούν σε αποστερήσεις (κατανάλωση σε πολιτισμικά και άλλα αγαθά, κατά προαίρεση ελεύθερος χρόνος κλπ)
- Ο χώρος κατοικίας :
 - ☆ επειδή είναι “στιγματισμένος” στην συνείδηση του κοινωνικού συνόλου
 - ☆ επειδή δεν είναι εξοπλισμένος με υποδομές, λειτουργίες
 - ☆ επειδή οι ίδιοι τον διαφυλάττουν για λόγους προστασίας της εδαφοκυριαρχία τους

- **Επιπτώσεις**
- Ο νέος τρόπος ζωής στον οποίο πρέπει οι Ρομ να βρουν χώρο επιβίωσης, τους αναγκάζει να ζήσουν “αλλοτριώνοντας” έθιμα, τρόπο συμπεριφοράς, φιλοσοφία ζωής έτσι σε κάθε φαινόμενο αποκλεισμού τους το οποίο δεν τους αναγνωρίζει τις παραπάνω “θυσίες” αντιδρούν με:
 - ⇒ εσωστρέφεια
 - ⇒ τάση για αφομοίωση
 - ◆ αυτοεκπληρούμενη προφητεία
 - ◆ εξάρτηση - αδιαφορία
 - ⇒ καχυποψία-αμφισβήτηση
 - ⇒ παραβατικότητα

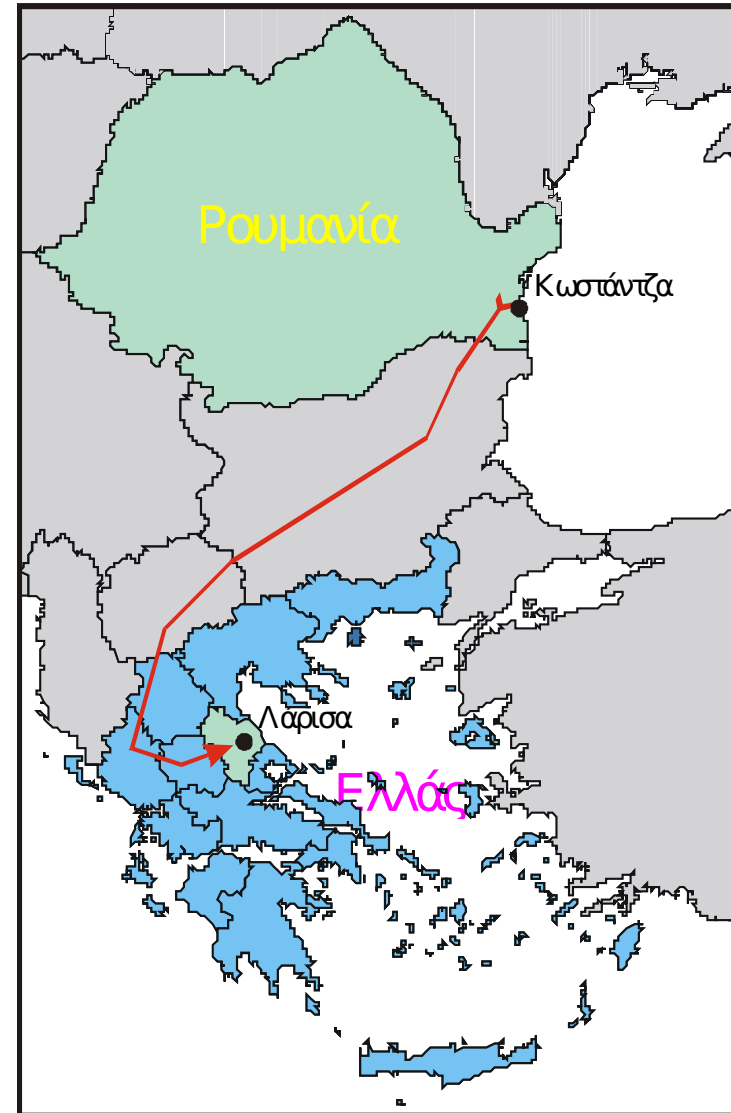
ΡΟΜ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

- Το τελευταίο οδηγεί το υπόλοιπο κοινωνικό σύνολο να τους αντιμετωπίζει ακόμα περισσότερο με:
 - ⇒ καχυποψία
 - ⇒ φόβο
 - ⇒ απόρριψη
 - ⇒ και ως αίσθημα απειλής
- Στην ίδια την ομάδα ο κοινωνικός αποκλεισμός δημιουργεί:
 - ⇒ συγκρούσεις
 - ⇒ μειονεξία νομάδα σε σχέση με εγκατεστημένο
 - * απόρριψη εγκατεστημένου από νομάδα
 - * μεταβίβαση αποκλεισμού από τον εγκατεστημένο στο νομάδα
 - ⇒ αλλοτρίωση των βασικών αρχών της ζωής και της παράδοσης των Ρομ (παρουσία εξουσιαστικών μηχανισμών)

ΡΟΜ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

- **Χωρική αποτύπωση του αποκλεισμού**
 - ⇒ θύλακες αποκλεισμού
 - ⇒ περιθωριακές - περιαστικές ζώνες
 - ⇒ καταυλισμοί - γκέτο
 - ⇒ μετακινούμενοι πόλοι εγκατάστασης (νομάδες)

Περιοχή έρευνας

Πορεία του πληθυσμού προς τη Λάρισα

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ - ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- ⇒ Ομαδικότητα
- ⇒ Παράδοση-Οικογένεια-Έθιμα
- ⇒ Εσωτερικοί Θεσμοί (μη εξουσιαστικοί)
- ⇒ Σεβασμός-αγάπη-αλληλοκατανόηση
- ⇒ Ελευθερία κίνησης
- ⇒ Μικρές ηλικίες γάμου
- ⇒ Πολύ λίγοι κάτοικοι πάνω από 65 ετών

- ⇒ Αστικοποίηση (νέος τρόπος ζωής)
- ⇒ Μόνιμη εγκατάσταση
- ⇒ Περιοδικές εργασίες
- ⇒ Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης
- ⇒ Πολυμελή νοικοκυριά
- ⇒ Ελλιπής ασφάλιση
- ⇒ Αγνοια δικαιωμάτων - υποχρεώσεων
- ⇒ 10-20% των κατοίκων ζούνε σε χαμηλής ποιότητας περιβάλλον

- Θρήσκευμα: Χριστιανοί Ορθόδοξοι
 - Ρουντάρηδες και Τσιγγάνοι
 - Γλώσσα: Ελληνική, Ρουμάνικη, Ρομανί Τσιμπ
 - Γάμος: 18 έτη
 - Πολύτεκνοι: οι μισοί περίπου

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

⇒ Μονοκατοικίες (επί τω πλείστον)

⇒ Μέση κατοικία : 82 τμ

⇒ Εγκλωβισμένη περιοχή

⇒ Άναρχη δόμηση

⇒ Επικρατούσα χρήση: Κατοικία

⇒ Συνεχές οικοδομικό σύστημα με :

ΣΔ: 1,2

Πρόσοψη: 10 μ

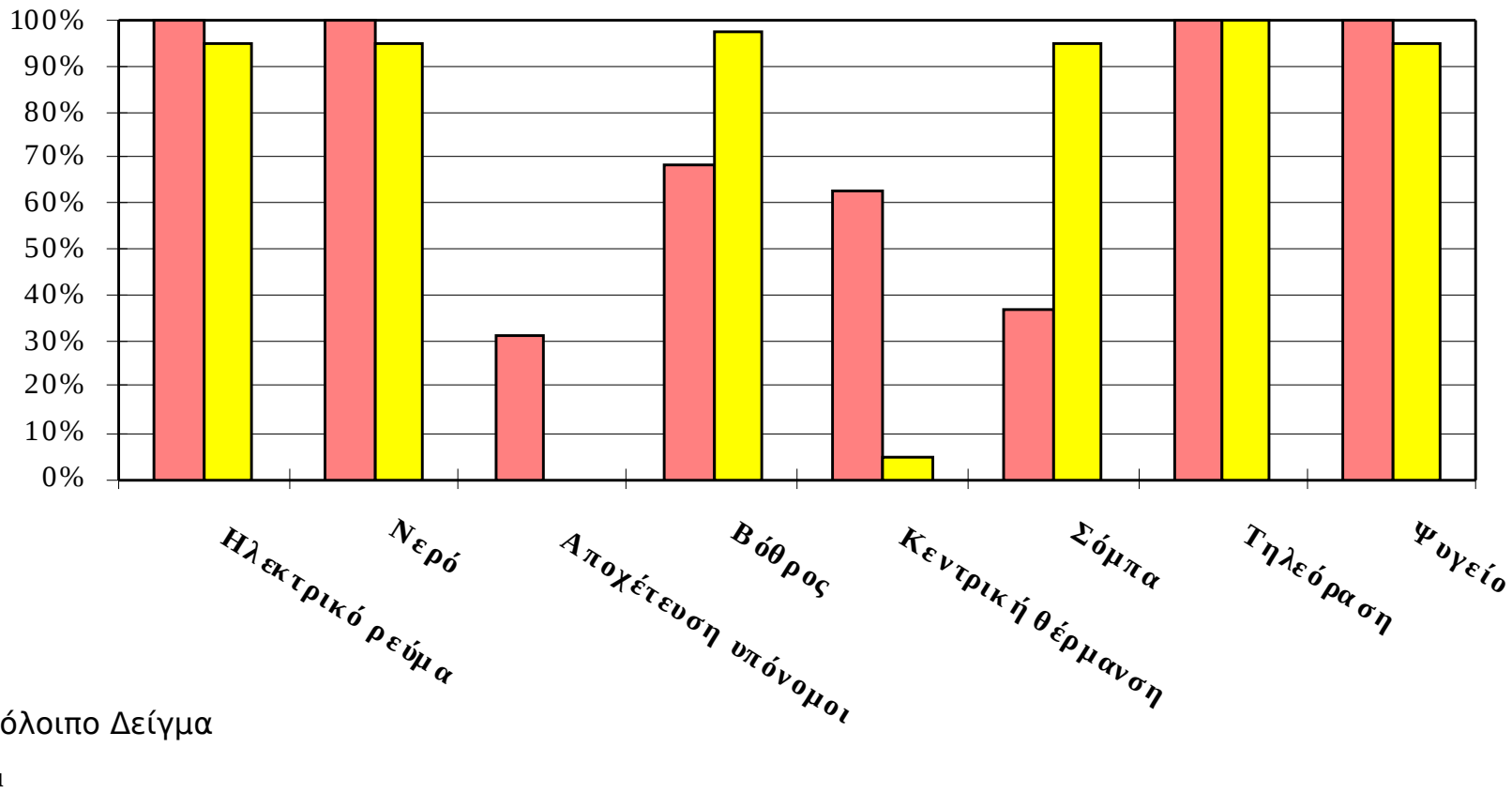
Αρτιότητα: 200 τμ

	Ρομ	Υπόλοιπο δείγμα
Αριθμός σπιτιών (συμφ. με ΕΣΥΕ)	210	434
Μέσο εμβαδόν σπιτιού σε τ.μ.	81,95	78,6
Εμβαδόν κατοικίας κατά μέλος νοικοκυριού σε τ.μ.	10,12	19,95
Συνολική έκταση περιοχής σε τ.μ.	60000	138000
Έκταση σχολείου σε τ.μ.		7000
Συνολικό Εμβαδόν κατοικίας σε τ.μ.	17209,5	34112,4
Αδόμητο σε τ.μ.	42790,5	103887,6
Ποσοστό δόμησης	28,68%	24,72%

Μέσος αριθμός μελών νοικοκυριού	8,1	3,94
Μέσος αριθμός οικογενειών κατά νοικοκυριό	1,6	1
Συνολικός πληθυσμός	1701	1710
Μικτή πυκνότητα πληθυσμού σε κατ/Ha	283,5	123,90

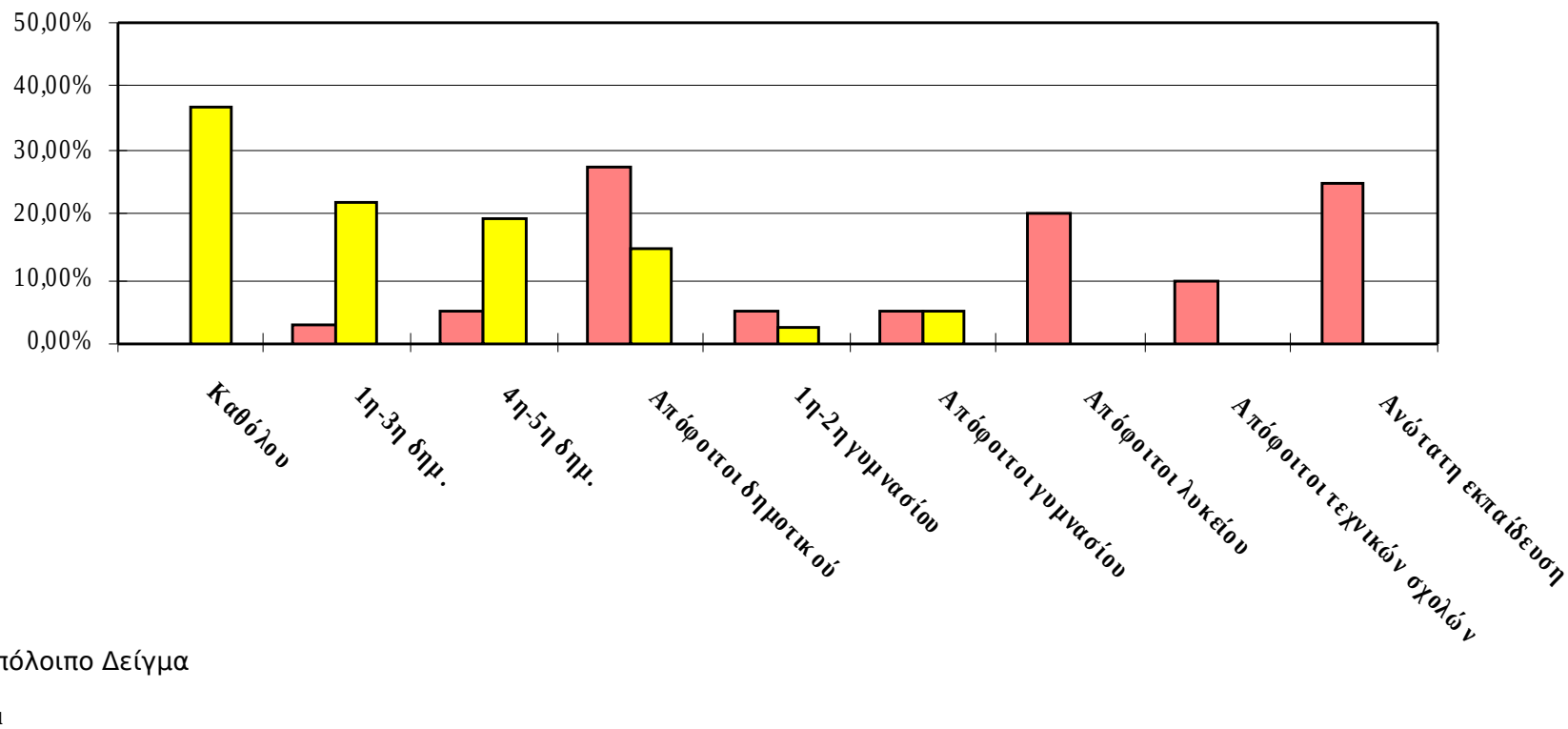
ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

Οικιακές εξυπηρητήσεις

- το 1/5 των κατοικιών των Ρομ είναι κατω από 50 τ.μ.
- το 10% των κατοικιών των Ρομ είναι μη κατοικήσιμες

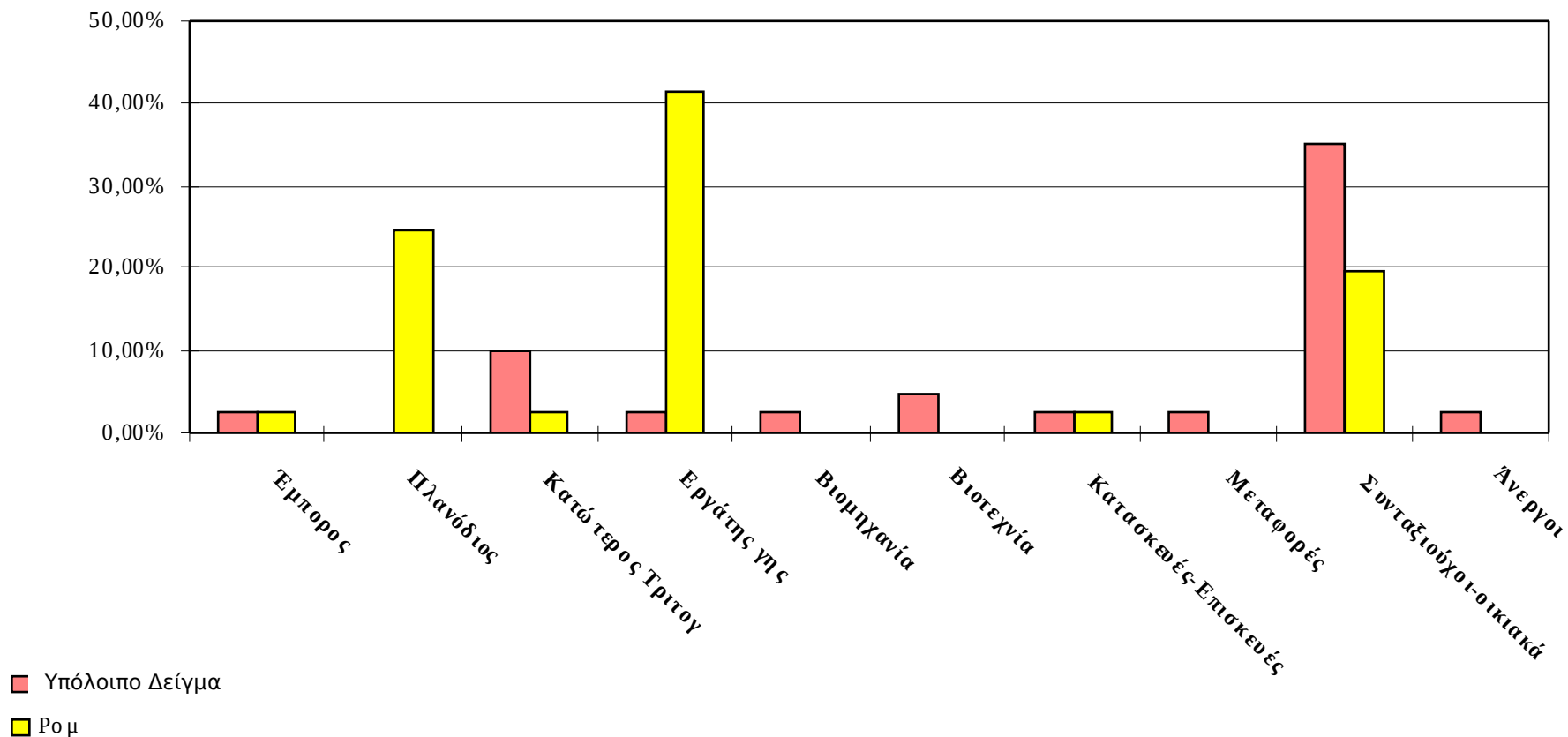
ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1. το 35% των μικρών Ρομ δεν έχει πάει σχολείο και το 65% δε θα έχει απολυτήριο
2. από τους Ρομ τα καταφέρνουν με:
 - εφημερίδα (5 στους 10)
 - δημόσια έγγραφα (4 στους 10)
 - λογαριασμούς (8 στους 10)

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Κατηγορίες απασχόλησης

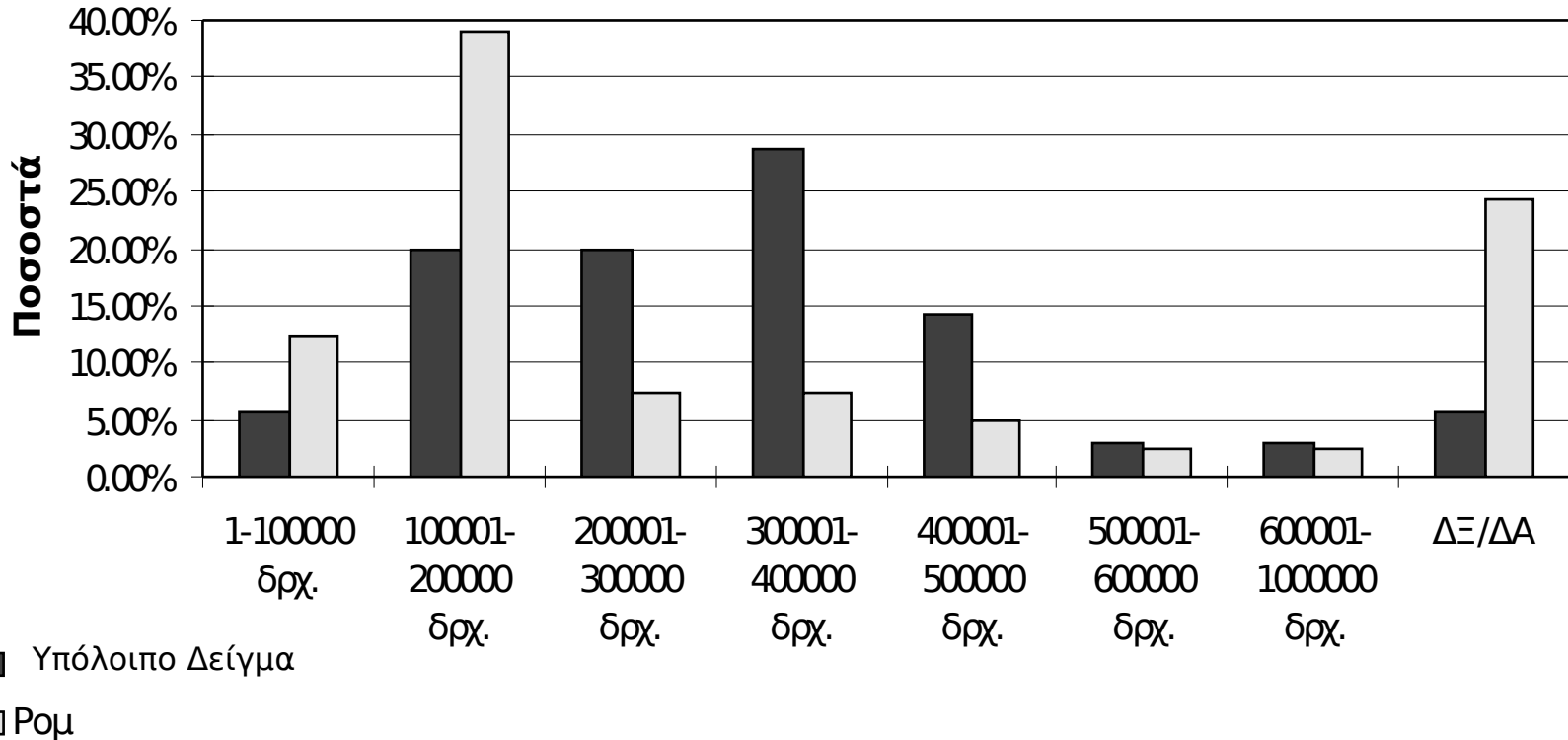
α. το 45% του πληθυσμού είναι ενεργός

β. μη πλήρης απασχόληση, το 67% δεν ικανοποιείται από την εργασία του

γ. ένας στους τρεις ασκεί δεύτερο επάγγελμα

δ. τρία άτομα από κάθε οικογένεια εργάζονται

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

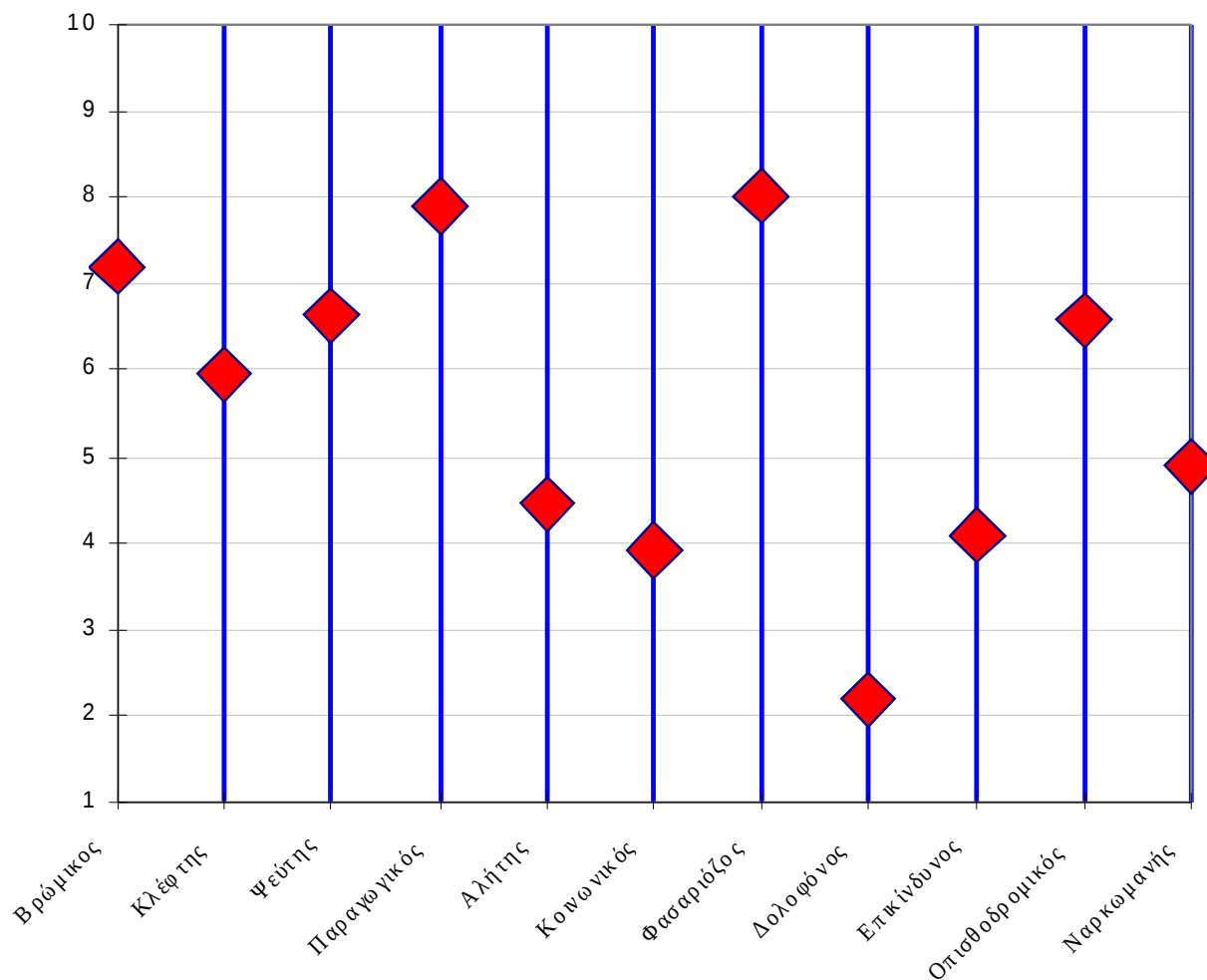

□ το 12% των νοικοκυριών των Ρομ έχει μηνιαίο εισόδημα κάτω από το 50% του ΑΕΠ/κεφαλήν (208.000 δρχ. ήταν για την Ελλάδα το ΑΕΠ/κεφαλήν το 1995). Ενώ για το υπόλοιπο δείγμα το ποσοστό είναι 5,7%

- το μέσο εισόδημα προκύπτει ότι είναι 184.000 για τους Ρομ, ενώ για το υπόλοιπο δείγμα είναι 311.000 δρχ. (το μήνα το άτομο μπορεί να καταναλώνει 23000 δρχ. στους Ρομ και 78000 δρχ. στο υπολ. δείγμα)

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ - ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Χαρακτηριστικά των Ρομ, όπως προκύπτει από τις απαντήσεις
του υπόλοιπου
δείγματος

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Υλοποίηση προγράμματος κατάρτισης : Συλλέκτες Ανακυκλώσιμων Υλικών

- Φορέας Υλοποίησης : ΚΕΚ. ΝΟΜ. Α. Λ. (συνεργασία με ΔΟΥΚ)
- Συνεργασία με το πιλοτικό πρόγραμμα Ανακύκλωσης Χαρτιού του Δήμου Λάρισας
- Ομάδα στόχος: Οι άνεργοι νέοι που κατοικούν στα Νταμάρια της Νέας Σμύρνης Λάρισας

Η υλοποίηση αυτού στην συγκεκριμένη ομάδα οφείλεται:

- ◇στη μή ύπαρξη προγραμμάτων για την περιοχή
- ◇στο ανταγωνιστικό του περιεχομένου του
- ◇στον αυξημένο αριθμό ανέργων-υποαπασχολούμενων νέων

Γιατί η επιλογή της ανακύκλωσης υλικών ως πεδίου κατάρτισης ;

- Η κατάρτιση στην ανακύκλωση υλικών έχει διττή προσφορά:
 - ◊ βελτίωση ποιότητας περιβάλλοντος
 - ◊ βελτίωση οικονομικού επιπέδου των καταρτιζομένων

- Η ανακύκλωση υλικών είναι:
 - ◊ χρήσιμη διαδικασία στη σύγχρονη κοινωνία
 - ◊ παρθένο τομέας απασχόλησης
 - ◊ τομέας με δημιουργία πολλών μελλοντικών θέσεων εργασίας εξαιτίας της αυξανόμενης οικολογικής σκέψης των διοικητικών οργανισμών
 - ◊ νέα μέθοδος βιοπορισμού με μέλλον

- Η ανακύκλωση υλικών ταυτίζεται με τον παραδοσιακό τρόπο ζωής των κατοίκων της περιοχής και ως επάγγελμα ο ανακυκλωτής είναι συναφές με πολλά παραδοσιακά τους επαγγέλματα

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Η προσφορά της ανακύκλωσης υλικών δημιουργεί πολλαπλασιαστικά οφέλη στο ευρύτερο σύνολο των κατοίκων της περιοχής και ειδικότερα σε τόμεis όπως:
 - ◇ο οικονομικός (αύξηση παραγωγικότητας)
 - ◇ο οικολογικός (προστασία περιβάλλοντος)
 - ◇ο κοινωνικός (αναίρεση διαχωρισμών)

- Τέλος, η ενασχόληση των συγκεκριμένων νέων ανέργων με τη διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος μέσω των ανακυκλωτικών εργασιών τους θα αναβαθμίση τους ίδιους και θα τους κάνει πλήρως αποδεκτούς από όλες τις πληθυσμιακές ομάδες.

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Δομή προγράμματος κατάρτισης-Δράσεις

- Προκατάρτιση (θέματα περιβαλλοντικών όρων, υγείας, νομικά, αλφαριθμητισμός, οδήγηση κ.α)
- Κυρίως Κατάρτιση (θέματα εξειδίκευσης στο αντικείμενο με θεωρία και πρακτική, επισκέψεις σε εγκαταστάσεις ανακύκλωσης κ.α.)
- Προώθηση στην αγορά εργασίας (έρευνα αγοράς, οργανωτικό πλαίσιο προγράμματος ανκύκλωσης, επαφές με ομάδα στόχο)
- Συνοδευτικές-υποστηρικτικές υπηρεσίες (ενίσχυση αυτοπεποίθησης, επίλυση προβλημάτων, ομαλή ένταξη στο νέο εργασιακό περιβάλλον)

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Συγκριτικά πλεονεκτήματα προγράμματος

- Η συνεργασία με το πιλοτικό πρόγραμμα ανακύκλωσης χαρτιού του Δήμου Λάρισας
- Η μελλοντική προοπτική δημιουργίας εταιρίας ανακύκλωσης υλικών από τους καταρτιζόμενους νέους με τη διεύρυνση του προγράμματος ανακύκλωσης του Δήμου Λάρισας
- Η αντιμετώπιση των καταρτιζόμενων ως νέων ανέργων πολιτών

□ Για την επίλυση του προβλήματος πρέπει να υπάρξει:

- ⊖ συντονισμός των τομεακών πολιτικών
- ⊖ δημιουργία υποδομών για βελτίωση της ποιότητας ζωής και της εκπαίδευσης των Ρομ
- ⊖ καταπολέμηση αναλφαβητισμού
- ⊖ ενεργοποίηση των Ρομ
- ⊖ καταπολέμηση των στερεοτύπων, προκαταλήψεων
- ⊖ παραχώρηση αρμοδιοτήτων και πόρων στην τοπική αυτοδιοίκηση

□ Σημαντικό ρόλο στην επίτευξη των παραπάνω έχουν:

- ⊖ οι Ρομ
- ⊖ το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο
- ⊖ η τοπική αυτοδιοίκηση - εταιρικές σχέσεις
- ⊖ τα άτομα δίκτυα στήριξης - οικογένεια